

τὸν αὐτὸν θρόνον. Ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ἰούνιον τῆς ἐνισταμένης.

Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχίλιο-
στοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέ-
τερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόσλητον ὑπεστημῆνατο κράτος

† Ἀνδρόνικος ἐν Χῶ τῷ Θῶ πιστὸς Βασι-
λεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Δούκας Ἀγ-
γελοσ Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος. † (1)

ΠΕΡΙ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ.

—ο—

Ἀγαθὴ τύχη! Ἡ Ἑλλάς θέλει ἔχει μετ' ὀλίγον ἴδια ἀτμόπλοια καὶ ἴδιαν ἀτμοπλοϊκὴν ἐταιρίαν. Εἰ καὶ βραδέως, δὲν μεψιμοιροῦμεν ὁμῶς· δὲν εἴμεθα ἐξ ἐκείνων οἵτινες δοξάζουσιν ὅτι μόνη ἡ ἀνεξαρτησία κράτους τινὸς ἀρκεῖ νὰ συνεπιφέρει διὰ μιᾶς πάντα τὰ ἀγαθὰ. Ἐξ ἐναντίας, ἀρνούμεθα τὴν πεποιθῆσιν ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὅτι ἡ περὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν λύτιν τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων πρόοδος δὲν εἶναι παντοῦ τόσῳ εὐκόλος καὶ τόσῳ ταχεῖα ὅσον ὑποθέτουσιν οἱ κατήγοροι τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τί, ἡρώτα ἐφημερίς τις ἐξονειδίζουσα τοὺς Ἕλληνας, διὰ τί δὲν συντηρεῖτε ἀτμόπλοια, δὲν κατασκευάζετε ὁδοὺς σιδηρᾶς, δὲν βελτιοῦτε τὰς μεθόδους τῆς καλλιέργειας, δὲν συνιστᾶτε ἐργαστᾶσια, δὲν ἐνισχύετε τὰς τέχνας; Ἰδέτε τὸ Βέλγιον· εἶναι καὶ αὐτὸ χθελινὸν βασιλεῖον· καὶ ὁμῶς ἐνῶ κέκτηται πᾶν ὅ,τι καὶ ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ λοιπὴ Εὐρώπη, ὑμεῖς στερεῖσθε καὶ τῶν συνήθων ὁδῶν.

Ἄλλ' ἡ καλὴ αὐτὴ ἐφημερίς ἐλητημόνησεν ὅτι ναι μὲν ὡς κράτος αὐτόνομον τὸ Βέλγιον εἶναι ἀρτισύστατον ὅπως καὶ ἡ Ἑλλάς· ὡς ἐπαρχία ὁμῶς ὑπαγομένη εἰς κυβερνητικὴν εὐρωπαϊκὴν, κυβερνητικὴν τάξεως, δικαιοσύνης καὶ προόδου, ὑπῆρχε πρὸ αἰώνων, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας ἡ Ἑλλάς πρὸ αἰώνων ἐστέναζεν ὑπὸ ἐξουσίαν οὐχὶ ἀπλῶς μισοῦσαν τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ καὶ καταπνίγουσαν πᾶσαν τοιαύτην. Καὶ τί λέγομεν καταπνίγουσαν; ἡ ἐξουσία αὐτὴ ἐλεηλάτει καὶ κατέστρεφεν ἐκ συστήματος πᾶν ἄτομον, πᾶσαν πόλιν, πᾶν χωρίον τὰ ὅποια δι' ἀγῶνων καὶ θυσιῶν ἤβελον βελτιώσει τὴν ἴδιαν κατάστασιν. Μαρτυροῦσι δὲ τὸν λόγον ἡμῶν ἡ Μοσχόπολις, τὰ Ἀμπελάκια, αἱ Κυθωνίαι, ἡ Χίος, καὶ πάντες οἱ σχεδὸν οἱ ἄρχοντες, οἱ ἔμποροι, καὶ τραπέζιται τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ Βέλγιον, ὅτε ἀνεκνήρυχθη ἀνεξάρτητον, εἶχε καὶ τὰς πόλεις, καὶ τὴν γεωργίαν, καὶ τὴν βιομηχανίαν, καὶ τὰ σχολεῖα, καὶ τὰ πλοῦτη καὶ τοὺς κατοίκους του. Ἄλλ' ἡ Ἑλλάς, ὅτε ἀπέστη ὁ βασιλεὺς εἰς Ναύπλιον, ἀντὶ πόλεων εἶχε σωροὺς ἐρειπίων, ἀντὶ γεωργίας γῆν χέρσον καὶ αἱματόφυρτον, ἀντὶ βιομηχανίας χεῖρας πλήρεις τραυμάτων, ἀντὶ σχολείων ἀμάθειαν, ἀντὶ πλοῦτου γύμνωσιν, ἀντὶ κα-

(1) Σημειωτέον ὅτι ὁλόκληροι περίοδοι ἔλλείπουσιν ἀπὸ τοῦ δευτέρου τούτου ἀντιγράφου.

τοίκων ἐρημίαν. Εἰς τὸ Βέλγιον ἡ ἀνεξαρτησία εὗρε τὴν κοινωνίαν ἔχουσαν σύστασιν, δυνάμεις, καὶ ζωὴν, καὶ ἀκμάζουσαν τὴν ἰδιωτικὴν ἐνέργειαν· ἀλλ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτε ἐδοκίλευθη, κοινωνία δὲν ὑπῆρχεν, ὁλόκληρος δὲ ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια περιετρίφετο εἰς ἓν καὶ μόνον, πῶς ὁ μὴ φονευθεὶς ὑπὸ ἐχθρῆς βολῆς νὰ μὴ φονευθῆ ὑπὸ τῆς πείνης.

Ἰὸ Βέλγιον κατετεκύνετο σιδηρᾶς ὁδοὺς, καὶ τηλεγράφους ἠλεκτρικοὺς καὶ βιομηχανίαν, διότι δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἀνεγείρῃ καλύβας, οὔτε νὰ ζυμώσῃ τὸν ἄρτον του οὔτε νὰ ἐνδύσῃ τὰ γυμνά μελῆ τῶν κατοίκων του. Ὅ,τι λοιπὸν ἦτο καὶ εἶναι δυνατόν εἰς τὸ Βέλγιον, ἦτο καὶ εἶναι ἀδύνατον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Καὶ ὁμῶς δὲν ἐγένοντο ὀλίγα· ἡ *Συνταγματικὴ* τῶν Παρισίων, ἧτις ἐδόλεσε καὶ αὐτὴ ἕως ἄρτι τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὴν ἀγλήν τοῦ πάθους καὶ τῆς καταφοράς, θαυμάζει σήμερον τὴν διανοητικὴν πρόοδον τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν ἐν διαστήματι 23 ἐτῶν διπλασίαν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων αὐτῆς, εἰ καὶ ψέγει τὴν ὑπαρξίν τοῦ Τριπολεμείου ἀρότρου.

Ἄλλὰ καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν ἔχει δίκαιον. Ὁ Κ. Michel Chevalier, γράφων πρὸ δύο ἢ τριῶν μηνῶν εἰς τὴν *Εφημερίδα τῶν Σοφιστήων* περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐν Γαλλίᾳ γεωργίας, εἶπε ρητῶς ὅτι τὰ ἐν χρήτει γεωργικὰ ἐργαλεῖα, εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ προαιώνια, ἅτινα καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι. Διατηροῦνται δὲ καὶ ἐκεῖ διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δι' οὓς καὶ παρ' ἡμῖν. Ἰδιοκτηταὶ γαιῶν μεγάλης ἐκτάσεως εἰσὶν ἐν Γαλλίᾳ λίαν εὐάριθμοι· ἄρα, προσθέτει ὁ συγγραφεὺς, ὅπου ἡ γῆ εἶναι μεμεριτωμένη εἰς μικρὰ τεμάχια, οἱ γαιοκτήμονες, μὴ εἰσπρίττοντες ἱκανὰ, ἀδυνατοῦσι νὰ καταβάλωσιν ὅσα δεῖ εἰς προμήθειαν γεωργικῶν ἐργαλείων, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία καὶ ἡ δαπάνη τῆς συντήσεως εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς τῶν ἐν χρήτει.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ Γαλλία αὐτὴ δὲν δύναται εἶτι ν' ἀπαλλαχθῆ τοῦ Ὀμηρικοῦ ἀρότρου, εἶναι ἡ Ἑλλάς ἀξία μομφῆς διότι τεσσαρακοντάκις σχεδὸν ὀλιγαριθμωτέρα οὕτω τῆς Γαλλίας, καὶ ἀσυγκρίτως ἀπορωτέρα, καὶ μικροτέρως ἔχουσα γαιοκτήμονας, καὶ χθές μόλις κατασταθεῖσα, δὲν ἀντήλλαξε τὰ γεωργικὰ τῆς ἐργαλεῖα πρὸς τελειότερα;

Διὰ νὰ βελτιώσῃ τὴν γεωργίαν τῆς ἡ Γαλλία ἠθέλησε νὰ συστήτῃ τραπεζᾶς γεωργικᾶς — *Banques de crédit foncier* — ἀλλὰ μόλις κατάρθωσε τὴν σύστασιν αὐτῶν τὸ 1836 ἔτος! Καὶ ὁμῶς, λέγει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, καὶ πάλιν δὲν εὐδοκίμησαν· διότι τὰ χρήματα ἀγαπῶντα νὰ συρρέωσιν ἐκεῖ ὅπου τὰ κέρδη εἰσὶ καὶ προχειρώτερα καὶ ἀφρονώτερα, συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν κυρίως λεγομένην βιομηχανίαν.

Ὅταν λοιπὸν κράτη, ὡς ἡ Γαλλία, ὑπόκνηται εἰς δυσχερείας τοιαύτας, διὰ τί κατακρίνεται ἡ Ἑλλάς; Πᾶσα ἐπιχειρητικὴ ἔχουσα ἀνάγκην χρηματικῶν κεφαλαίων, δύσκολος καὶ ἂν ὑπάρχουσι τὰ κεφάλαια· καὶ ἀπόδειξις, ἡ σύστασις αὐτῆς ταύ-

της τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἐταιρίας περὶ ἧς ὀμιλοῦμεν. Ἡ κυβέρνησις, ἀγοράσασα τέσσαρα ἢ πέντε ἀτμόπλοια, ἐθεώρησεν ὀρθόν, καὶ δικαίως, νὰ παραχωρήσῃ τὴν διατήρησιν καὶ ἐνέργειαν αὐτῶν εἰς ἰδιώτας. Ἀπετάθη λοιπὸν πρὸς τοὺς εὐπόρους τῶν ὁμογενῶν, καὶ μάλιστα τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ τί ἐγένετο ἐν Λονδίῳ; οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες, θεωρήσαντες ἀναγκαῖον νὰ ζητήσωσιν ὅσον ἔνεστι πλειοτέρας ἀσφαλείας διὰ τὰ κεφάλαιά των, προέτειναν ὄρους ἀντιβαίνοντας εἰς τὸν περὶ τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἐταιρίας νόμον. Ἴδου λοιπὸν ἀντιρρήσις σπουδαιοτάτη, ἧτις ἂν εὔρισκε καὶ ἄλλους μιμητάς, ἐδύνατο νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ἐπιχειρήσιν καὶ νὰ ματαιώσῃ τοὺς ἀγαθοὺς σκοποὺς τῆς ἐξουσίας.

Ἐν Μαγκεστρία ὅμως καὶ Λιθερπούλη ἄλλως πως ἐθεωρήθη τὸ πρᾶγμα. Ἐπὶ γενικῆς συνελεύσεως ἂ περασίσθησαν τὰ ἐξῆς καμψήρει·

α — Νὰ ἐρμηνευθῇ εἰς τὴν κυβέρνησιν ἡ εὐχαρίστησις τῶν ὁμογενῶν διὰ τὴν σύστασιν τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἐταιρίας.

β — Νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐταιρίαν ἐγγραφόμενοι μέτοχοι καὶ καταβάλλοντες κεφάλαια.

γ — Αἱ ἐγγραφαὶ νὰ γίνωσιν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἂν ἔχῃ τις νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις, νὰ τὰς υποβάλῃ εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις συγκροτηθησομένην γενικὴν συνέλευσιν τῶν μετόχων, ἧτις θέλει ἀποφασίσῃ κατὰ πλειονοψησίαν.

Εὐτυχῶς λοιπὸν ἡ ἀγαθὴ προαίρεσις τῆς ἐξουσίας εὔρε πρόθυμον τὴν συνδρομὴν τῶν ὁμογενῶν, καὶ ἡ αὐτῆς τῆς ἐταιρίας βεβαίως ἐπιτυχάνει. Ἀλλ' ἡ σύστασις δὲν εἶναι καὶ εὐδοκίμητις. Διὰ νὰ κατορθωθῇ αὕτη ἀπαιτοῦνται πολλὰ ἄλλα, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια δὲν κρέμαται πλέον ἀπὸ τῶν ἑξῶ ὁμογενῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι μετόχων. Ἀπαιτεῖται δὲ πρὸ πάντων διεύθυνσις νοήμων καὶ εὐσυνείδητος, ἧτις νὰ μεριμνᾷ μὲν ἀνευδῶτως περὶ τῆς εὐοδώσεως τῆς ἐπιχειρήσεως, νὰ ἐνθυμῆται δὲ ἀείποτε ὅτι ἀπὸ τῆς εὐοδώσεως αὐτῆς ἐξήρηται καὶ ἡ ἐπέκτασις ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ ἡ κατόρθωσις νέων ἄλλων, τὸς ὁποίας θέλει ἐνθαρρύνει ἡ ἐπιτυχία τῆς πρώτης. Ἡ διεύθυνσις πρέπει νὰ θεωρῇ τὴν πρώτην ταύτην ἀτμοπλοϊκὴν ἐπιχειρήσιν, ὡς λίθον θεμέλιον ἐφ' οὗ θέλουσι κτισθῆ νέαι οἰκοδομαὶ λαμπρότεραι, ἐπιφαιλέστεραι, καὶ ἐντιμότεραι, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ καταβάλῃ ὅλην τὴν ἐθνικὴν τῆς φιλοτιμίαν εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ὅσον ἔνεστιν ἐδραιότερον.

Τὸ συντελεστικώτερον δὲ πρὸς τοῦτο εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ περὶ τὰς δαπάνας οἰκονομία. Τὸ πρῶτον κέρδος παντὸς ἐμπόρου ἢ πάσης ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως εἶναι ἀγορὰ εὐθηρῆ καὶ οἰκονομικὰ ἐξόδιον. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ γίνεταί ἀδιάκοπος φροντίς ὥστε, τὸ μὲν ὕλικόν ν' ἀγοράζεται εἰς ὅσον ἔνεστι συμφερωτέρην τιμὴν, νὰ μὴ γίνωνται δὲ δαπάναι περιτταὶ ἢ ὑπέρογκοι εἰς ἐκμισθώσιν ὑπαλλήλων. Οἱ μέλλοντες νὰ διευθύνωσι τὴν ἐταιρίαν, πρέπει νὰ ἐθωρῶσιν αὐτὴν ὡς εἶον αὐτῶν κατάστημα, καὶ

οὐχὶ ὡς τι τῶν δημοσίων ὑπουργείων εἰς ἃ συνεοίσαμεν νὰ παρεισάγωμεν κατὰ χάριν καὶ εὐνοίαν τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, ἀδιαφοροῦντες πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ἂν ἔχωσιν ἰκανότητα.

Εἰς τὴν οἰκονομίαν συντελεῖ τὰ μέγιστα καὶ ἡ συνετὴ διάταξις τῶν ὠρῶν τῶν ἀπόπλων καὶ κατὰπλων, ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῶν ταξειδίων, αἱ εὐστοχοὶ συναντήσεις, ἡ ταχύτης περὶ τὴν φόρτωσιν καὶ τὴν ἐκφόρτωσιν καὶ τὰ τοιαῦτα· διότι ἐκ τῆς τοιαύτης διατάξεως θέλει προκύψει ὀλιγωτέρα κατανάλωσις γαιανθράκων, ἡ διὰ τοὺς ὁποίους δαπάνη εἶναι ἡ μεγαλητέρα, καὶ ἐπομένως αὐξήσις ταξειδίων, δηλαδὴ νέα ἐπέκτασις συγκοινωνίας. Ἀνάγκη πρὸς τοῦτοις νὰ μὴ ἀργῶσι τὰ ἀτμόπλοια· διότι ἡ φθορὰ, ὁ τόκος τῆς ἀξίας αὐτῶν καὶ οἱ μισθοὶ ἐπαυξάνουσι τὰς ζημίας τῆς ἐταιρίας, τὰς ὁποίας μόνη ἡ κίνησις τῶν ἀτμοπλοίων προλαμβάνει καὶ θεραπεύει.

Ἄν διατάξωμεν νὰ εἰπώμεν καὶ δεύτερον ὅτι ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐξήρηται ἡ ἐνίδρυσις καὶ ἄλλων τοιούτων καταστημάτων. Ἐν πρώτοις, ἐλπίζομεν, θέλει ἀνορυθῆ τὸ κατὰ τὴν ἑξοικίαν ἀνθρακωρυχείον· διότι, ἂν δὲν ἐλητμονήσαμεν, οἱ ἄλλοτε ἐπισκεφθέντες αὐτὸ ὀρυκτολόγοι ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι καθόσον προχωρεῖ πρὸς τὸ βάθος ἡ ἀνεσκαφὴ, κατὰ τοσοῦτον αἱ γαιάνθρακες θέλουσιν εἶσθαι καλητέρας ποιότητος.

Ἡ ἀνορύξις αὕτη θέλει ἀμέσως δώσει ἀφορμὴν εἰς τρίτην ἐπιχειρήσιν· τὴν διὰ μεταφορὰν τῶν γαιανθράκων διαχάραξιν ὁδοῦ μέχρι τοῦ αἰγιαλοῦ, ἧτις, χάριν ταχύτητος καὶ οἰκονομίας, θέλει εἶσθαι σιδηρᾶ.

Ἴδου πῶς γεννῶνται αἱ ἐπιχειρήσεις.

Ἀλλ' ἡ εὐοδωσις τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἐταιρίας θέλει φέρει καὶ τὸ μέγα ἠθικὸν ἀποτέλεσμα, τῆς μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος συγκοινωνίας, ἐξ ὧν πολλὰ ἠελέ τις νομίζει σήμερον ὅτι ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων ὅσον ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τῆς Καλκούτης. Ἐν πρᾶτον ἐγράφομεν τότε, ἐγράφομεν ἄλλοτε ἐν τῷ 81 φυλλαδίῳ τῆς Πανδώρας (ἐλ. 234) ὅτι ταχύτερον μεταβαίνει ὁ κάτοικος τῶν Παρισίων ἢ τοῦ Λονδίνου εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἢ ὁ κάτοικος τῆς Σύρου ἢ τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν Σκόπελον ἢ τὴν Σίφνον, δὲν λέγομεν ὅτι πολλάκις μῆνας ὀλοκλήρους μένουσιν ἀγνωστοὶ οἱ νόμοι ἢ αἱ διατάξεις τῆς ἐξουσίας εἰς τὰς πλείστας τῶν νήτων τοῦ Αἰγαίου, ἢ ὅτι ἡ κατάστασις τῶν νήτων τούτων μένει ἀγνωστος εἰς τὴν κυβέρνησιν, οὔτε δυσνασχετοῦμεν, ἐὰν θέλετε, ὅτι τὰ προϊόντα τῶν νήσων, στερούμενα μέσων ταχείας μετακομιδῆς, σήπονται, ἐνῶ οἱ κύριοι αὐτῶν λιμώττουσιν ὅλα ταῦτα τὰ παραβλέπομεν. Ὑπάρχει ὅμως δεινότερόν τι, εἰς ὃ ὀφείλομεν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ὅλην τὴν εὐμετῆ προσοχὴν τῶν ἀγαπώντων τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τὴν ἔλλειψιν τακτικῆς καὶ ταχείας συγκοινωνίας οἱ κάτοικοι τῆς Νάξου, τῆς Μήλου, τῆς Ἴου, τῆς Ἀμοργοῦ, τῆς Κύθου, καὶ πολλῶν ἄλλων νήτων, εἰ καὶ πρὸ τριάκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν ἀπολαύουσιν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμ-

πολιτῶν αὐτῶν, ἐλευθερίας, εἶναι καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν καὶ κατὰ τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν ὅποιοι καὶ πρὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Ἴσως μάλιστα δὲν κατακριθῶμεν ἐπὶ ὑπερβολῇ ἂν εἴπωμεν ὅτι πολλοῦ εἶναι καὶ σήμερον ὅποιοι καὶ πρὸ μιᾶς καὶ ἡμισσίας ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ὁ Τουρνεφόρτιος ἐπισκεφθεὶς τὸ Λίγαϊον περιέγραψεν αὐτούς. »

Ἡ εὐμενὴς λοιπὸν προσοχὴ τὴν ὁποίαν ἐπεκαλέσθημεν πρὸ τριῶν ἐτῶν γράφοντες περὶ ἀτμοπλοίας, ἐστράφη ἐπὶ τέλος εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐστράφη κατὰ πρῶτον παρὰ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ὁμογενῶν (*) Ἐκφράσωμεν λοιπὸν πρὸς αὐτούς ὅλην ἡμῶν τὴν εὐγνωμοσύνην, καὶ φροντίσωμεν ἢ ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν προθυμίαν αὐτῶν διὰ τῆς νοήμονος καὶ εὐσυνειδήτου, ὡς πρὸ μικροῦ εἴπομεν, διεξαγωγῆς τῶν συμφερόντων τῆς ἐταιρίας.

Πλὴν τῶν ἀτμοπλοίων τούτων καὶ ἡ κυβερνητικὴ κατασκευάζει ἄλλα διὰ τὸ ἴδιον αὐτῆς ναυτικὸν χαίρομεν δὲ τόσῳ μᾶλλον διὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, καθόσον πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονοῦνθέντι ἄρθρῳ, πρῶτοι προτεινάμεν τὴν ἀνάγκην αὐτὴν, καταδείξαντες διὰ προπολογισμῶν καὶ συγκρίσεων ὅτι συμφέρει μάλιστα ἢ συντήρησις ἀτμοπλοίων.

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΜΑΛΙΕΙΟΥ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΥ.

—ο—

Ἐν τῷ ΡΑ' φυλλαδίῳ τῆς *Παρδώρας* (15 Ἀυγούστου 1855, σελ. 337), εἴπομεν πῶς ἐπιστήθη τὸ Ἀμαλιεῖον Ὀρφανοτροφεῖον. Κυρίαί τινες συνέλαβον τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀπορφάνωσιν πολλῶν ἐνδεῶν κορασιῶν ἕνεκα τῆς χαλάρας, ἢ δὲ γαληνοτάτης βασιλίσσης, ἐγκολπωθεῖσα προθύμως τὴν ἰδέαν αὐτὴν, ἔνευσε νὰ δεχθῆ τὴν προστασίαν τοῦ καταστήματος, καὶ ἐχορήγησεν αὐτῷ ἀξιόλογον χρηματικὸν κεφάλαιον ἐξήκοντα καὶ πέντε περίπου χιλιάδων δραχμῶν.

Ἡ προστασία λοιπὸν τῆς βασιλίσσης, καὶ ἡ σύντονος μέριμνα ἦν εὐδοκεῖ νὰ καταβάλλῃ εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ φιλανθρώπου τούτου ἰδρύματος, εἶναι ἢ ἀσφαλεστέρῃ ἐγγύησις ὅτι θέλει εὐδωθῆ, καὶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ θέλουσι παραδειγματισθῆ καὶ

(*) Δίετιον εἶναι νὰ ὀνομάσωμεν τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν ἅτινα ἐνησχολήθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν μετοχῶν. Ἐν Λονδίῳ Ἰ. Κατσεβίτης, Λ. Μελάς, Σ. Μπαλλῆς, Μ. Ροδοκανάκης, Π. Τζιτζίκας, Σ. Μαυρογιάννης, Α. Κ. Ἰωνίδης. Ἐν Μαγνηστρίᾳ, Α. Ζίφρος, Ν. Νομικός, Ἰω. Ἀσλάν, Σ. Ι. Φραγκόπουλος. Ἐν Λιβερπούλῃ, Σ. Φραγκιάδης, Γρ. Τυμπας καὶ Π. Ροδοκανάκης. Μέχρι τῆς 18 Φεβρουαρίου, ὅτε ἐγράφησαν αἱ πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολαί, ἐν μὲν Λονδίῳ εἶχον καταγεγραφῆ μετοχαὶ διὰ 300,000 δρ. ἀλλ' ὁ π ὁ δ ρ ο υ ς, ἐν δὲ Μαγνηστρίᾳ 200,000. Πόσαι δὲ ἐν Λιβερπούλῃ δὲν γνωρίζομεν εἰσέτι.

ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος ὡς ἤδη ἐγένετο ἐν Σύρα, εἰς τὸ νὰ συστήσῃ τοιαῦτα εὐεργετικὰ καταστήματα.

Ἄλλ' ἡ σύστασις τοῦ Ἀμαλιεῖου Ὀρφανοτροφείου, εἶχε κριθῆ ἀναγκαῖον νὰ γείνη λεληθῶτως, οὕτως εἰπεῖν, ἄνευ προγράμματος, ἄνευ οὐδεμιᾶς εἰδοποιήσεως, καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδα, μάλιστα δὲ οἱ ἐκτὸς αὐτῆς ὁμογενεῖς, πρῶτον ἔμαθον διὰ τῆς *Παρδώρας*, ἧτις μεταξὺ τῶν ὀργάνων τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιότητος πρῶτη ὠμίλησε περὶ αὐτοῦ, τὰ περὶ τοῦ καταστήματος τούτου.

Καὶ ἀμέτῳς ὁ μὲν ἐν Μαγνηστρίᾳ Κ. Ν. Νομικός, οὕτινος τὴν φιλογενεὴν γνωρίζομεν καὶ ἐξ ἄλλων, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς τελευταίας ἐνεργείας αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς εὐδωσείας τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοικῆς ἐταιρίας, ἐπεμψε δι' ἡμῶν δύο αὐτοῦ συνεισφοράς εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ὀρφανοτροφείου· αἱ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἀξιότιμοι Κυρίαὶ Δέσποινα Α. Ζίφρου, καὶ Πηνελόπη Α. Σεκιάρη, ἀποταθεῖσαι μετὰ πολλῆς προθυμίας εἰς ἄλλας Ἑλληνίδας, καὶ μεταδῶσαι μάλιστα ἐπίτηδες καὶ εἰς Λιβερπούλῃν, εἰσέπραξαν πρὸς ἀξιόλογον ἐκ δρ. 6,300, τὸ ὅποιον καὶ διεβίβασαν ἤδη εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ὀρφανοτροφείου.

Ἐνῶ δὲ σπεύδομεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὰς δύο φιλογενεῖς ταύτας κυρίας διὰ τε τὴν ἰδίαν συνεισφορὰν, καὶ διὰ τὴν φροντίδα ἣν ἀνθορμήτως κατέβαλον εἰς εἰσπραξίν συνδρομῶν, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἄλλας τὰς συνδρομύσας φιλοτίμως, τῶν ὁποίων δημοσιεύομεν κατωτέρω τὰ ὀνόματα, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν ὀλίγας τινὰς παρατηρήσεις εἰς ὅσας ἐκοινοποιήσαμεν τὴν 15 Ἀυγούστου.

Τὸ διευθύνον τὸ Ὀρφανοτροφεῖον συμβούλιον πρέπει νὰ ἐνθυμῆται πάντοτε ὅτι δὲν διευθύνει κατὰστῆμα συστήθῃν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ συντηρούμενον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήκον εἰς αὐτό· ἀλλὰ συστήθῃν ὑπὸ ἐταιρίας, καὶ συντηρούμενον ὑπὸ ἐταιρίας, καὶ ἀνήκον εἰς ἐταιρίαν. Ὅ,τι δικαίωμα ἢ ὅ,τι χρέος ἔχει πᾶς ἑταῖρος, τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ τὸ αὐτὸ χρέος ἔχουσι καὶ τὰ μέλη τῆς διευθύνσεως· ταῦτα ἔχουσι μάλιστα καὶ ἐν καθήκον περιπέσει, τὸ νὰ δικαιώσωσι τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἑταίρων οὔτινες ἀνέβησαν εἰς αὐτὰ τὴν διεύθυνσιν.

Οἱ ἑταῖροι λοιπὸν, ὡς συνεισφέροντες ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τοῦ καταστήματος, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτῶσι, καὶ τὰ μέλη τῆς διευθύνσεως ἔχουσι χρέος νὰ δίδωσι λόγον τῶν πεπραγμένων. Οἱ ἑταῖροι θέλουσι νὰ γνωρίζωσι πῶς κυβερνᾶται τὸ κατὰστῆμα καὶ ἡ περιουσία αὐτοῦ, ποῦ εἶναι κατατεθειμένα τὰ χρήματα, καὶ ποῖον τόκον ἀποφέρουσι· προσδεύει ἢ ὄχι, αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀρφανῶν ἢ ἐλαττοῦται, γίνεται καρπός, ἢ ἂν δὲν γίνεται ἀρκετός, ποῖα τὰ αἷτια, ποῖα ἡ ἐτησίαι δαπάνη καὶ τὰ τοιαῦτα. Οἱ ἑταῖροι πρέπει κἂν τὰ ὀνόματα αὐτῶν νὰ βλέπωσι δημοσιευόμενα, διὰ νὰ μανθάνωσι τοῦλάχιστον ὅτι ἐδόθησαν ἐγκαίρως αἱ συνεισφοραὶ αὐτῶν. Ὅσον ἐμπιστοσύνην καὶ ἂν ἔχουσι εἰς τοὺς διαχειριζομένους τὰ τοῦ καταστήματος, θέλουσι πρὸς ἡτυχιάν τῆς ἰδίας συνειδήτεως ὅτι αἱ συνεισφοραὶ